

Jan H. de Groot

Menschen aan de Zuidkust

Om duidelijker te zijn : deze Zuidkust ligt tusschen de Italiaansche grens bij Grimaldi en de badplaats Cannes, de strook tusschen de Zuid-Fransche Alpen en de Middellandsche Zee.

En dan, u houdt mij ten goede, begin ik niet met de Fransche menschen, maar met de Engelschen.

De kinderen Albions toch vormen hier gedurende het winterseizoen, zoo tusschen October en April, de bewoners van de kust.

Alles is hier ingericht om hen te ontvangen, te herbergen, te verkwikken en te amuseeren.

Is het dan ook te verwonderen dat onze overzeesche bureu hier (zooals overal) met gezichten rondloopen alsof dit prachtige land speciaal voor hen geschapen is?

Ik zeg het misschien wat scherp, maar de Engelschman beschouwt zich hier niet als gast, maar als bewoner van een

soort voortreffelijke kolonie, waar het goed is zeer bijzonderlijk hun oude botten te koesteren in de onvolprezen zon, hun moede bodies te verkwikken, hun zwakke gezondheid te versterken.

Zij spreken Engelsch, dus men moet maar zorgen hen te verstaan. Elke winkel, elk restaurant of hotel, tot in de afgelegenste dorpjes, prijkt met een etiket op de ramen „English spoken”.

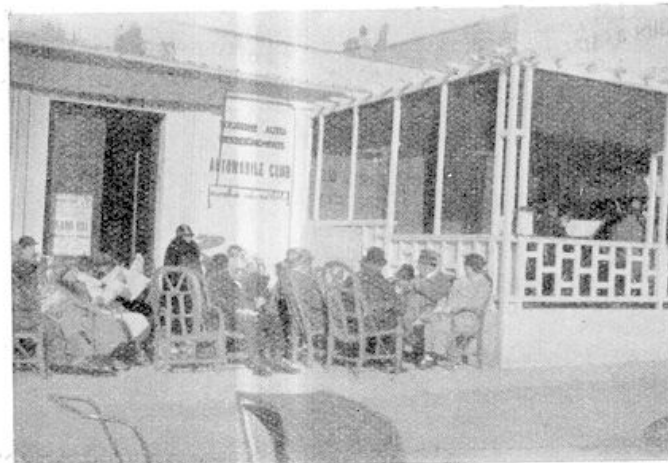
De Engelschen langs de boulevards, zij hangen in de stoeltjes bij de muziek en zij bevolken de wandelpaden in de bergen aan de kust. Zij hebben twee kerken, clubs, excursies, bioscopen, dancings en tea's.

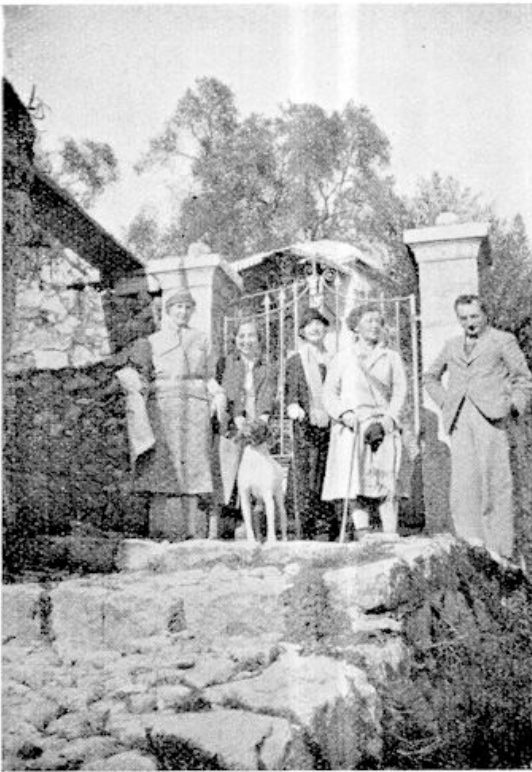
Kortom zij bezetten alles en zetten op alles hun stempel.

En hoewel dit begrijpelijk en aanvaardbaar is, het is dikwijls even zeer onuitstaanbaar.

Ik maak met een tweetal Engelschen,

... om hun botten te koesteren in de onvolprezen zon.

Een „fragment” van de Schotsche kerk-excursies

een jongeman en een meisje, een voettocht naar de bergdorpjes Sainte Agnès en Gorbio. En vanzelfsprekend ontmoeten we menschen van de streek, werkende in de Campagne. Wat is er nu begrijpelijker dan dat opgewekte jonge menschen, trekkende in de bergen, de bewoners groeten. Een vroolijke zwaai van de bergstok een gerekt „Bonjour Monsieur, Madame”, en dan soms een oogenblik stilstaan voor een kort praatje.

Niet aldus mijn tochtgenooten. Zwijgend doorgelopen wachten ze ongeduldig. Tot ik ze plompweg vraag, wat voor manieren ze er voor den drommel op na houden. Verbaasde gezichten, schouders ophalen. De Engelschman vindt deze gemeenzaamheid maar zoo, zoo. Hij groet zelfs niet terug als een voorbijganger hem groet.

Want hij is een Engelschman, en zij zijn maar andere menschen.

O, dat trotsche, dat domme Albion.

Op excursie met een heele troep Engelschen, uitgaande van de Scottish Church, hoofdzakelijk bestaande uit menschen van ver over de vijftig (de Engelschen zijn uitstekende wandelaars) belanden we in een klein café diep in de bergen.

Er staat een „orgelpiano”, die voor twintig centimes in de gleuf, een heel stuk dansmuziek aftjoekelt.

In een ommezien heb ik de tol lestaald en nauwelijks daveren de eerste maten door de steenen ruimte of van achter een slordige deur verschijnt lachend een jonge donkere dochter van het land met een stuk of wat Italianen en daar danst de heele bezending over de tegels, de mannen bij gebrek aan dames met elkaar.

Mijn Engelsche vrienden verdwijnen haastiglijk naar buiten. De een met nog stroever bakkés dan de andere. Eén der dames blaast me in 't oor: How could you do that.

De zielepoot.

Ik maak een foto bij het afscheid en dan ontdek ik in een hoekje de oude Mr. L. achter een „mandarine” en er is een stil genoegelijkslachje in zijn oogen. Deze uitzonderlijke Engelschman geeft me een sigaar, een fransche, wel bijna onrookbaar, maar dat is onbelangrijk. Ik krijg een sigaar.

Sindsdien zijn we vrienden. Samen zijn we naar Menton afgezakt, de heele troep was ons reeds ver vooruit.

Maar bij enkele der dames heb ik het voorgoed verbruid.

Mr. L. introduceerde me later in een kring zijner vrienden. Engelschen ja, maar van een minder zelfgenoegzaam soort. Kunstenaars tenslotte.

Daar was de vrouw van Mr. L., een pianiste van groote begaafdheid, die met Arthur Larking elke Woensdag en Zaterdagmorgen in de kleine concertzaal van Granier muciseerde voor een kleine groep introducés.

Larking was eens een beroemd violist.

De Italianen

Ik mag zijn kunstenaarsnaam niet ver- raden, maar in die vriendenkring heb- ben we genoten van zijn prachtig spel.

En dan was daar het echtpaar Welnic-T., de gastvrijste menschen die ik ooit ontmoette. Hij een Pool van geboorte, zij een Engelsche.

De lunch op de eerste dag van onze kennismaking, de tea's later in hun „pavillon" waren stuk voor stuk in- tieme feesten, waaraan ik de prettigste herinnering bewaar.

Om de avond in hun huis niet te vergeten, waar ik Mr. Middleton E. mocht ontmoeten, een auteur, met wien ik in een dispuut over . . . het Katholicisme geraakte, dat om drie uur 's nachts voor de deur van mijn gast- heer eindigde.

Onvergetelijke menschen en onver- getelijke dagen.

En dan zijn er de Russen, de bal- lingen.

Enkelen heb ik er ontmoet.

Zij leven rustig en bescheiden te- midden van de Zuidkustbezoekers.

Over hen ligt een heimwee en een trots.

De oude generaal van zes voet hoog, breed en recht nog ondanks zijn bijna 90 jaar, leerde in Rome boekbinden en verdient thans zijn brood voor hem en zijn dochter. In zijn armoedige kleedij voelt hij zich desondanks gene-

raal en een hulp uit medelijden moet al op zeer tactische wijze geboden worden, als deze niet vriendelijk maar onverbiddelijk wordt afgewezen. Een enkele maal aanvaardt hij een uitnoo- diging te komen theedrinken. Hij ver- schijnt dan in uniform der Kozakken met tressen op de borst en rijlaarzen tot de heup. Hij is beminnelijk en hoofsch en bewonderenswaardig trotsch.

In het kleine Russische restaurantje in Monte-Carlo, waar men voor enkele franken een smakelijke Russische soep en een voortreffelijke Wiener-Schnitzel consumeert, verschijnen veel ballingen. Moede en melancholieke typen. Een enkele, zonverbruind in sporttenu, racket onder de arm. Mogelijk is hij er beter aan toe dan het gros zijner genooten, maar hij komt hier lunchen en dineeren en praten. Hier is hij thuis in het restje van het oude vaderland.

Bijna al deze menschen behooren tot de vroegere hoogere Russische standen. Zij spreken verschillende talen vloeiend en zijn onmiddellijk bereid u te helpen als uw kennis van de landstaal onvol- doende is om een bijzondere wensch kenbaar te maken.

Hier trof ik ook een bekende figuur van de Mentonsche boulevard.

Een oude baas, in verrafelde plunje. Hij kon een geleerde zijn of een musicus. Later blijkt hij kolonel te zijn geweest in het oude Russische leger.

Zijn lorgnet hangt scheef op zijn neus, maar welbewust bestelt hij, ja commandeert hij zijn eten op tafel. En als u het gelooven wilt dan wemelt het hier van prinsen en prinsessen, vooral in de oogen van menschen die interessant willen zijn. En die vindt men ook hier. In een stil hoekje in Carnoles even buiten Menton staat een klein Russisch kerkje met het dubbele kruis op het dak. Een eenzame monnik leest op een bank zijn gebeden.

Tenslotte de Franschen.

Het is een levendig, opgeruimd, niet al te proper volkje, dat de Campagne bewoont en ik vermoed dat het grootste gedeelte Italiaansch is.

Nijver en vriendelijk ook en daarbij nieuwsgierig.

De vrouwen in de Vallée houden langdurige snaterpartijen waarbij de handen duchtig meepraten.

En mocht u denken dat een tweetal ruzie heeft op grond van heftige woorden, wilde gebaren, rollende oogen, dan vergist u zich. Een bijzondere gebeurtenis wordt dan verhaald.

„Een goddeloos volk” zei een ernstig vaderlander. Er ligt iets eigengerechtigts in dit oordeel. Welke maatstaf legt men aan? Deze uitspraak is levensgevaarlijk . . . maar toch: De Zondag is gelijk aan een weekdag. De bouw aan het

nieuwe Mentonsche Casino gaat rustig door op de eerste dag der week. Ook de vuilnisman en de vrachtrijder zijn aan de arbeid, terwijl de boer zijn tuin bewerkt.

Ik sprak een colportrice van het Bijbelgenootschap en vroeg haar naar haar ervaringen.

Och, zei ze, de mannen gelooven niets. De vrouwen gaan schaars ter kerk.

In Grenoble d'Uriage bedankte de pastoor de enkele vrouwen voor hun aanwezigheid, daar het weer die dag zoo slecht was.

De bevolking is grootendeels R. Katholiek. In elk dorpje vindt men een kerk, gewijd aan een of andere heilige, die bij dozijnen wonderen verricht. De bewijzen er van hangen in de onzinnigste schilderijtjes aan de wanden.

Ik mocht echter in de Fransche protestantsche kerk een goed bezochte dienst medemaken. Erger u niet, o noorderbroeder en zuster, aan de criant rood geverfde lipjes en „rouge” wangen van uw buurdame die naast u met toewijding de psalmen medezingt en luistert naar de verkondiging van het Evangelie. De Schotsche kerk heeft een kleine troep getrouwen en de Engelsche staatskerk was op de Zondagmorgen dat ik haar bezocht vol geloovigen.

Maar hier zit ik weer tusschen de buitenlanders.

Houtskoolbrander in de bergen

Het is ook moeilijk er buiten te blijven.

Albion overheerscht en met Engelsch komt u verder dan met Fransch.

Maar om tot de Franschen terug te keeren, van hun hoflijkheid heb ik bijster weinig gemerkt.

„Ja”, zei een Engelsche „een Franschman is beleefd, zoolang hij er zelf baat bij heeft.” Het was wel wat al te scherp gezegd maar de kern ervan kan ik ook niet ontkennen.

In de tram, in de bus, staat hij niet op, zelfs niet voor een oudere dame. Aan het bordje „défense de fumer” stoort zich geen enkele Franschman die zich zelf respecteert. Ook weet hij wat spuwen is, al is ook dat verboden. En wat voor materiaal de Fransche Spoorwegen op de tramlijnen laten loopen grenst aan het ongelooflijke.

Aan de kust met het vreemdelingenbezoek ziet alles er (van buiten althans) netjes en goed uit.

Maar de tram van Grenoble naar d’Uriage hoort in museum thuis en de ongeuniformde conducteur in de boeven-

galerij van Madame Thussaud.

Maar laat ik eindigen. Bij „ons in Holland” is ook niet alles in orde. Dat ik misschien wat mopperde sproot voort uit een trek van veel Hollanders, namelijk die van het alles-beter vinden als het maar van over de grenzen komt. In Frankrijk en zijn Zuidkust zullen deze menschen ongetwijfeld om meer redenen dan welke ik hier aanstipte, bedrogen uitkomen.

Het heeft geen nut dat uit te spinnen en men mocht mij voor een ondankbare kritikaster aanzien.

En dat wil ik tot elke prijs voor komen.

Want ik heb genoten, genoten.

Niet alleen van het schoone weer, het milde klimaat en het prachtige land, maar met en door de menschen aan de Zuidkust
de Engelschen
de Russen
de Franschen en Italianen
en om vooral niet te vergeten:
de Hollanders.

Klein Vers

Zij zag niet eenmaal zijn gezicht.
Achter hem schoof het donker samen.
Zijn stap werd zachter — maar zij sloot de ramen
en doofde met een snik het licht.

Maar omdat zij hem niet vergeten kon,
doorheen den eenderen gang der jaren,
wist zij haar liefde te bewaren,
alsof 't geluk nú eerst voorgoed begon.

BERT BAKKER